

Секція III

РОЗШИРЮЙТЕ ОБРІЇ: ПРОГРАМА ERASMUS+ ДЛЯ УНІВЕРСИТЕТІВ – ЯКІ МОЖЛИВОСТІ?

Гільов Володимир Володимирович,

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища Придніпровської державної академії будівництва та архітектури

м. Дніпро, Україна

Полторацька Вікторія Миколаївна,

кандидатка технічних наук, доцентка, доцентка кафедри екології та охорони навколишнього середовища Придніпровської державної академії будівництва та архітектури

м. Дніпро, Україна

Ткач Наталія Олексіївна,

кандидатка технічних наук, доцентка, доцентка кафедри екології та охорони навколишнього середовища Придніпровської державної академії будівництва та архітектури

м. Дніпро, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ У ПРОЄКТАХ ЩОДО ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В МЕЖАХ ПРОГРАМИ ERASMUS+

Erasmus+ – це програма міжнародної співпраці Європейського Союзу з іншими країнами світу у сфері освіти, молоді та спорту. Програма має на меті підтримку освітнього, професійного та особистісного розвитку громадян ЄС і поза його межами задля внеску до стійкого зростання, якості робочих місць і соціального згуртування, для розвитку інновацій та посилення європейської ідентичності і активного громадянства. Програма підтримує можливості навчальної та академічної мобільності в освіті та для молоді, проекти та партнерства, розвиток стратегій і співпраці, професійні мережі та відкриті ресурси.

Програма *Erasmus+*:

– популяризує пріоритети і заходи, визначені в Європейському освітньому просторі, Плані дій з цифрової освіти, Європейській програмі розвитку компетентностей;

– підтримує Європейські засади соціальних прав;

– упроваджує Молодіжну стратегію ЄС 2019–2027;

– розвиває європейський вимір у сфері спорту.

Пріоритети програми:

– інклюзія та різноманіття: обмежений доступ чи менші можливості; проблеми зі здоров'ям; бар'єри, пов'язані з системами освіти, навчання,

дискримінацією; культурні відмінності; соціальні, економічні та географічні бар'єри;

- цифрові трансформації;
- зелені трансформації, довкілля та боротьба зі зміною клімату;
- участь у демократичному житті, спільні цінності та громадянська активність.

Для України програма відкриває можливості мобільності та співпраці у таких сферах: вища освіта та європейські студії Жан Моне, професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта, шкільна освіта, освіта дорослих, молодь, спорт [1].

Україна, територія якої визнана міжнародним правом, є країною-партнером Програми у складі країн Східного Партнерства. У цьому статусі українські організації мають доступ до участі в конкурсах як монобенефіціари чи у складі партнерств з кількома країнами Програми: як заявники до 3 напрямів 9 конкурсів та як партнери до 12 напрямів 33 конкурсів.

До бази проєктів України програми ЄС *Erasmus+* на 2021–2027 роки за участі закладів освіти України уналежнено Жан Моне, Cooperation Partnerships, CBHE, CBVET, Мобільність молоді та інші.

Програма *Erasmus+* на 2021–2027 роки приділяє велику увагу соціальній інтеграції, переходу до «зелених» та цифрових технологій, а також сприянню участі молоді у демократичному житті.

Захист довкілля та заходи щодо боротьби зі зміною клімату пріоритетні для ЄС зараз і в майбутньому. Європейська «Зелена угода» – це нова європейська стратегія зростання, у якій визнається ключова роль шкіл, навчальних закладів та університетів у залученні учнів, батьків та широкого загалу до змін, потрібних для успішного переходу до досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року.

Європейський зелений курс (European Green Deal) є дорожньою картою заходів, які перетворять Євросоюз на ефективну, стійку та конкурентоспроможну економіку, визначать засоби перетворення Європи на перший у світі кліматично нейтральний континент до 2050 року, стимулюючи розвиток економіки, поліпшення здоров'я та якості життя людей, а також трансформують кліматичні та екологічні виклики на можливості в усіх сферах та політиках ЄС, гарантуючи справедливий та інклюзивний характер зеленого переходу. Ключовими напрямками Європейського зеленого курсу є чиста енергія, кліматична дія, будівництво та реновація, стійка промисловість, стійка мобільність, зменшення забруднення довкілля, біорозмаїття, стійка аграрна політика [2, 3].

Програма *Erasmus+* стане ключовим інструментом для набуття знань та сприятиме сталому розвитку як у Європейському Союзі, так і за його межами. Програма збільшує кількість можливостей мобільності в перспективних зелених зонах, які сприяють розвитку навичок, покращують кар'єрні перспективи та залучають учасників до стратегічних галузей сталого зростання.

Стійкий розвиток має бути частиною всієї системи освіти та навчання. Пріоритетом політики та програм освіти для екологічного переходу є потреба надати учням різного віку можливості дізнаватися про кліматичну кризу та систему оцінки якості та стану навколишнього середовища у межах формальної та неформальної освіти.

У відборі проєктів для участі в програмі пріоритетом є захист довкілля та забезпечення сталого розвитку. Пріоритет надають проєктам, спрямованим на формування навичок у різних «зелених» секторах, і в межах зокрема внеску освіти та культури в досягнення цілей у галузі сталого розвитку, а також розробленні стратегій та методологій розвитку навичок «зелених» секторів, орієнтованих на майбутнє навчальних програм, а також ініціатив щодо підтримки запланованих підходів організацій, що беруть участь, до сталого розвитку.

Тож відповідні організації та учасники повинні прагнути додавати «зелені» методи в усі проєкти, розробляючи заходи, що спонукає їх дізнаватися про екологічні проблеми та розв'язувати їх, думати про місцеві дії та знаходити альтернативні «зеленіші» методи для реалізації своєї діяльності [4].

Для підготовки якісних проєктів для участі у схожих програмах потрібні висококваліфіковані спеціалісти-екологи. Під час навчання автори статті подають студентам для ознайомлення та впровадження в дослідження різноманітні методики оцінки якості навколишнього середовища та рівня забруднення від джерел, наявних у міському середовищі. Так останнім часом оновлюється та розробляється методика оцінювання соціально-економічного збитку через шумове забруднення населених пунктів.

Охорона навколишнього середовища охоплює комплекс різних взаємозалежних проблем, кожна з яких потребує значних умов для її вивчення й успішного розв'язання. Забруднення навколишнього середовища негативно впливає на населення, об'єкти житлово-комунального господарства, сільськогосподарські угіддя, тваринний і рослинний світ, різні природні ресурси (реципієнти).

Цілком зрозуміло, що людина в своїй трудовій діяльності і все суспільство в цілому повинна прагнути до зменшення забруднення навколишнього середовища, поліпшення умов життєдіяльності. А це потребує певних витрат у народному господарстві та розробленні методик визначення соціально-економічного збитку.

Витрати направляються на:

- попередження впливу забрудненого середовища на реципієнти (ці витрати пов'язані з проведенням природоохоронних заходів);
- реабілітацію наслідків впливу забрудненого навколишнього середовища на реципієнтів (ці витрати з'являються лише в тому випадку, коли повне попередження негативного впливу неможливо).

Найчастіше обидва види витрат мають відбуватися водночас. Загальна сума витрат на природоохоронні заходи називається економічним збитком, який заподіюється народному господарству забрудненням навколишнього середовища. У цілому комплекс природоохоронних заходів повинен оцінюватися показниками загального екологічного та загального соціально-економічного результатів [5, 6].

Критерієм для оцінки стану екологічної безпеки за чинниками забруднення житлової території є соціальний збиток, тобто показник кількості населення, що проживає в зоні екологічного дискомфорту. Він чисельно дорівнює відношенню числа жителів, що перебувають в зоні забруднення, до загального числа населення на досліджуваній території. З огляду на рекомендації ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» [7] щодо розрахункової щільності населення, можна визначити кількість жителів кожної із зон забруднення.

Розробляючи методики оцінювання якості навколишнього середовища з екологічного та економічного погляду, маємо змогу забезпечити сталий розвиток через упровадження заходів для розв'язання екологічних проблем. Застосування навичок, отримуваних під час навчання, дає змогу успішно розробляти проекти, які в подальшому будуть трансформуватися в реалізацію стратегій та методологій розвитку, орієнтованих на майбутнє забезпечення екологічної безпеки.

Література

1. National Erasmus+ Office in Ukraine. Програма ЄС Еразмус+: про Програму. URL: <https://rb.gy/p58lu>.
2. Представництво України при Європейському Союзі. Україна та ЄС. Галузеве співробітництво: Європейський зелений курс. URL: <https://rb.gy/52fgc>.
3. Чала В. С., Орловська Ю. В., Глущенко А. В. Європейські практики інвестування зеленого будівництва: підруч. Дніпро: Придніпровська держ. академія будівництва та архітектури, 2023. 148 с. URL: <https://rb.gy/orgya>.
4. Erasmus+ Programme Guide 2023 (Version 3, 04.04.23). URL: <https://rb.gy/jst26>.
5. Гільов В. В. Експрес-оцінка стану екологічної безпеки примагістральних територій сельбищних зон: автореф. дис. канд. техн. наук. Кременчук, 2016. 26 с.
6. Гільов В. В. Методика експрес-оцінки якості та безпеки життєдіяльності населення по фактору «шумове забруднення примагістральної території з садибною забудовою від автотранспорту». *Новини науки Придніпров'я*: науково-практичний журнал. Дніпропетровськ: Придніпровська держ. академія будівництва та архітектури, 2011. № 4. С. 107–110.
7. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. [Чинний від 2019-10-01]. Київ: Мінрегіон України, 2019. 185 с. URL: <https://rb.gy/s7nip>.